

zeehoogte, op zeer vele plaatsen gevonden. (*Jussieua Blumeana* D.C., *Jussieua Junghuhniana* MiQ., *Jussieua villosa* ROXB.). *Jussieua angustifolia* LAM. Sterk behaarde exemplaren worden wel eens onder den naam van *Jussieua villosa* als een afzonderlijke soort beschouwd. Ten onrechte echter want beharing kan nooit als criterium gelden. De flora van Java levert daarvan frappante bewijzen. (*Polanisia viscosa*. — *Vitis trifolia*. — *Sarcocephalus cordatus*).

Dikwijls vindt men deze soort vermeld onder den naam van *Jussieua suffruticosa* L., een plant welke men in alle boeken voor Java opgegeven vindt, hoewel ze daar nog nooit met zekerheid is gevonden. Volgens de beschrijving van LINNAEUS, verwijzende naar een afbeelding in den *Hortus Malabaricus*, moet ze zeer kleine kroonbladen hebben, welke aanmerkelijk korter zijn dan de kelkslippen. Aan deze voorwaarde voldoet alleen een indertijd bij Batavia gevonden plant, welke echter in andere kenmerken van de beschrijving van *Jussieua angustifolia* verschilt. Het aanwezig materiaal is niet voldoende om de soort nauwkeurig te determineeren, de plant groeit niet meer op haar vroegere standplaats en is in weerwil van alle zoeken, niet teruggevonden kunnen worden. Het zou niet onmogelijk zijn dat dit bij Batavia ingezameld exemplaar slechts een ziekelijk individu van *angustifolia* was.

Verklaring der Latijnsche namen.

Jussieua is de plant genoemd ter eere van den botanicus DE JUSSIEU.

angustifolia = smalbladig.

Blumeana, genoemd naar Dr. C. L. BLUME, oud-directeur van 's Lands Plantentuin. *fluviatilis*, in rivieren levend, (zeer slecht gekozen naam).

hirta, ruigharig.

Junghuhniana, genoemd naar Dr. F. JUNGHUHN, beroemd botanicus.

peruviana, Peruaansch.

repens = kruipend.

villosa, lang zachtharig.

Buitenzorg, April 1914.

B.

IETS OVER PARADIJSVOGELS.

In het jaar 1522 bracht PIGASETTA, de metgezel van MAGELHÂEN uit Nieuw-Guinea eenige huiden van paradijsvogels naar Europa, die in hooge mate de aandacht op zich vestigden door hun ongekende kleurenpracht. Een ieder die deze huiden zag, was vol bewondering en Nieuw-Guinea gold als een wonderland. Naar aanleiding van de pracht dezer dieren ontstonden fabelen: zij zouden zonder pooten uit het paradijs tot ons gekomen zijn, vandaar de naam *P. apoda* = zonder pooten; als zij rustten, zouden zij aan boomtakken hangen met hunne draadvormige staartveeren; zij zouden zich voeden met dauwdruppels enz. enz.

Langen tijd bleef een geheimzinnige sluier hangen over het leven, en de verscheidenheid dezer vogels en eerst in de 2e helft der vorige eeuw kwamen betrouwbare berichten hieromtrent binnen, ontdekte men steeds nieuwe soorten, de een al mooier van kleur en

zonderlinger van vorm dan de ander en kon men zich eenige idée vormen over deze groep prachtvogels. In 1862 kon de Londensche Zoö er zich op beroemen door WALLACE in het bezit gekomen te zijn van 2 levende jonge mannetjes der Papoea-paradijsvogel.

Thans zijn bijna 100 soorten bekend.

De familie der *Paradiseidae* is na verwant aan die der *Corvidae* of Kraaivogels, waar zij in verscheidene systematische rangschikkingen direct achter komt. De mannetjes van eerstgenoemde familie munten uit door de prachtig gekleurde en vaak grillig gevormde bevedering, terwijl de wijfjes meestal zonder versiering en zeer verschillend van de mannetjes zijn; de jonge vogels gelijken op de wijfjes wat kleur betreft.

De sierveeren dienen het mannetje om in den paartijd hiermede te pronken; op bepaalde uren van den dag en op bepaalde plaatsen neemt het mannetje allerlei, het wijfje welgevallige, houdingen aan en zet hierbij de pronkveeren omhoog, de vleugels naar omlaag en naar voren, den kop naar beneden in allerlei wendingen draaiende, terwijl het diverse dansmanoeuvres uitvoert.

Het voedsel bestaat uit vruchten, zaden en insecten. Zij bouwen hun nest, als de meeste *Corvidae*, vrij in de boomen en leggen daarin roodachtige of roomkleurige met bruine strepen of spikkels voorziene eieren.

De *Paradisea apoda* L. of groote paradijsvogel is wel een van de bekendste en meest gewilde vogels; de prachtige wit tot oranjegeel gekleurde pronkveeren vormen een zeer lakoe handelsartikel. Jaarlijks worden duizenden van deze vogels weggeschoten om te degradeeren tot versiersel van dameschoeden. De *Paradisea rubra* DAUD. of de Roode paradijsvogel heeft deze veeren in 't rood, terwijl de *P. rudolphi* FINSCH of de Blauwe paradijsvogel deze veeren

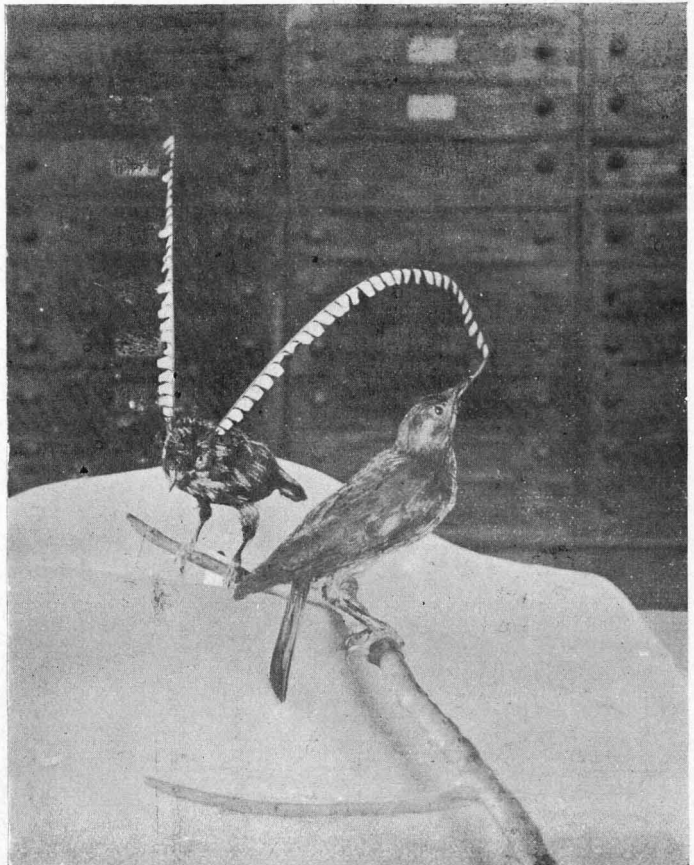

Fig 1

Fig 2

naar W Rothschild.

Pterodaphora Alberti A. B. MEIJER.

in 't blauw heeft. Andere soorten weer van deze familie bijv. de *Lophorina superba* PENN., dragen de pronkveeren als een metaalglanzende kraag.

Niet alle soorten evenwel trekken de aandacht door hunne kleurenpracht; bijgaande foto stelt voor de *Pterodophora alberti* A. B. MEIJER, een der zeldzaamste paradijsvogels van de tot nu toe bekende soorten, die getooid is met bijzonder gevormde kopveeren.

Men kan dezen vogel geschikt, in navolging van BREHM de wimpeldrager noemen daar aan weerszijden van den kop een zeer lange veer ontstaat (ongeveer tweemaal de lengte van het lichaam) voorzien van een soort hoornachtige, emailglanzende lapjes of vlaggetjes. Deze vlaggetjes zijn van boven lichtblauw glanzend, in het midden melkwit centrum, terwijl de onderkant donkerbruin getint is. Het aantal van deze vlagvormige aanhangels bedraagt 30 à 40; de eersten worden naar het midden steeds grooter, terwijl de laatste 6 sterk in grootte afnemen om in het topeinde uitte loopen. Zij vormen als 't ware de vlag geplant langs een bruinwitte schacht, terwijl aan de top van ieder wimpeltje een 3 à 4-tal stijve haartjes zitten die de baarden vormen. Zie fig.

De kop-, hals- en de verlengde rugveeren zijn fluweelzwart met eenige metaalglans. Deze laatste veeren doen eenigszins denken aan het scherm van *Lophorina*. De bovenstaartveeren zijn dofzwart, terwijl de onderstaart-, borst- en buikveeren bruinachtig geel zijn. Neus- en voorhoofdsveeren zijn opstaand en iets verlengd. Snavel en pooten zijn zwart. De vleugels zijn zwart en aan de basis licht kaneelbruin.

Deze wonderlijk getooide paradijsvogel werd door Dr. JANOWSKI te Wappe, Z. W. Nw. Guinea op een hoogte van 1800 Meter gevonden en geschonken aan het zoölogisch Museum te Buitenzorg, waar het dier dankbaar aanvaard en als een belangrijke aanwinst in de collectie geplaatst werd.

B. STRASTERS.

Buitenzorg, 15 Mei 1914.

CORRESPONDENTIE.

DRINGEND VERZOEK AAN INZENDERS VAN PLANTENMATERIAAL.

Droog de plant eerst of zet haar op spiritus of formol, doch stuur haar *niet* levend over, want dan komt de boel meest half verrot en onkenbaar aan. Bovendien ben ik dikwijls op reis en moet de zending een dag of veertien bij mij blijven liggen voor ik haar te zien krijg. *Zend geen losse bladeren of bloemen, maar laat deze aan de twijg zitten.* Vergewis U goed, dat bladeren, bloemen en eventueel ook vruchten van dezelfde plant afkomstig zijn. Stuur *geen* losse plantendeelen, die kunnen alleen met groote moeite en vaak in het geheel niet gedetermineerd worden.

C. A. B.

Gouv. besluit dd. 26 Juni 1908 No. 42.

Is goedgevonden en verstaan:

Bij wijze van tijdelijken maatregel te bepalen, dat door personen in Nederlandsch-Indië aan het Zoölogisch Museum van het Departement van Landbouw te Buitenzorg ten geschenke aangeboden dieren voorwerpen of verzamelingen op 's Lands kosten kunnen worden verzonden naar genoemde plaats.